

© PATRICK DIELEMAN

Dezelfde oogst met minder bemesting

Bemesting is een uitdaging in elke teelt, maar in het bijzonder in de aardappelteelt. Aardappelen hebben immers een beperkt wortelstelsel en nemen na de bloei bijna geen stikstof meer op. Toch gaat de stikstofvrijstelling door mineralisatie nog door tot in het najaar. Hierdoor is de teelt van late aardappelen een van de moeilijkste teelten wat reststikstof betreft. Stany Vandermoere, onderzoeker bij PCA, begeleidt in het kader van B3W aardappeltelers naar betere resultaten op dit vlak.

Patrick Dieleman

Stany is voor B3W (zie kader hier-naast) sectorverantwoordelijke voor aardappelen. Collega's van andere proefcentra coördineren op

dezelfde manier de activiteiten voor andere teelten. Binnen PCA volgt hij vooral onderzoeken rond bodemkwaliteit en bemesting op.

Uitwisselingsmomenten

“We hebben met B3W twee types van activiteiten”, zegt Stany. “Enerzijds organiseren we thematische uitwisselingsmomenten, anderzijds begeleiden we focusgroepen.” Tijdens een thematisch uitwisselingsmoment gaat Stany met een groepje telers langs bij een landbouwer die al een of andere goede praktijk toepast. “Wij staan in voor de omkadering en brengen achtergrondinformatie over de goede praktijken. Maar het is de landbouwer zelf die zijn praktijk toelicht aan zijn collega's, motiveert waarom hij het doet en vertelt welke resultaten hij daarmee al heeft geboekt. De overdracht van boer naar boer maakt het een stuk geloofwaardiger voor de deelnemers.”

Focusgroepen

Rond aardappelen zijn er in Vlaanderen vijf focusgroepen actief. In West-Vlaanderen begeleidt men vanuit Inagro een groep in het Roeselaarse en een tweede in het Brugse. Stany begeleidt vanuit het PCA een groep in de Vlaamse Ardennen en een andere in de Eeklose polders. Vanuit PIBO heeft men ook nog een groep in Limburg. Elke groep bestaat uit een zestal personen, die een drietal keer per jaar samenkomen. De groep bekijkt mogelijke goede praktijken en kiest er degene uit die toepasbaar zijn op hun bedrijf.

Stany berekent met hen hun bemestingsadvies. Een eerste mogelijk idee-fixe, dat hij uit de wereld probeert te helpen, is dat elk perceel evenveel meststoffen moet krijgen. “We bekijken met welke stikstofleverende factoren ze rekening moeten houden. Nadien gaan we gefractioneerd bemesten. Doorgaans vergelijken we dan een deel waarop de teler bemest heeft volgens eigen inzicht met wat wij vanuit het advies naar voor schuiven. We geven een basisbemesting van 70% van het advies. Zes weken na het planten nemen we een bodemstaal om te bekij-

“We proberen te tonen dat je hetzelfde kan bereiken met minder bemesting.”

ken of en hoeveel we moeten bijbemesten. We streven een vergelijkbare opbrengst na, maar met een kleinere bemesting en/of een lager nitraatresidu. Op die manier proberen we er de goede praktijk langzaam in te krijgen. De telers moeten er eerst mee kunnen kennismaken. Ze moeten eerst kunnen zien wat mogelijk is. Er wordt nog redelijk veel bemest vanuit gewoonte. We proberen er in te brengen dat het beter is om te differentiëren naargelang het perceel en om te fractiëren en aan te passen aan de aanwezige stikstofleverende factoren.”

Belangrijk in heel dit verhaal is volgens Stany dat wie gefractioneerd bemest meer mogelijkheden openhoudt om bij te sturen en dus beter rekening kan houden met de weersomstandigheden en het groeiseizoen. “Niet alle percelen hebben evenveel bemesting nodig. Je kan de nog beschikbare bemestingsruimte dan inzetten op een ander aardappelperceel of, waarom niet, in een andere teelt.”

Dit jaar zijn enkele telers aan de slag gegaan met gefractioneerd bemesten. “We hebben vastgesteld dat de opbrengsten even goed zijn. Maar in de meeste gevallen is het nitraatresidu lager én ze hebben minder kunstmest gebruikt.”

Stany ondervindt dat er een open sfeer heerst en vertrouwen. De leden van de focusgroep vertellen hoe ze het doen, met de cijfers bloot op tafel. “Dat maakt de discussies ook interessant. Ze merken dat er duidelijk verschillen zijn in de toegediende dosis. Ik merk ook een andere aanpak in de polders dan in de Vlaamse Ardennen. Het bodemtype en de ondergrond zijn zeer bepalend. Ook

de schaal van je bedrijf bepaalt je manier van werken. Een praktijk moet ook passen bij je bedrijfsvoering, om het allemaal gedaan te krijgen. Sommigen zweren bij een bepaalde praktijk. Er is bijvoorbeeld een teler sterk bezig met rijenbemesting. Die denkt er over na om volgend jaar ook fosfor en kali op die manier toe te dienen.”

Toen B3W twee jaar geleden startte, werd aan de deelnemers een engagement van minimaal twee jaar gevraagd. In het begin was B3W nog onbekend. Het zijn de vertrouwde gezichten van de proefcentra die de mensen overtuigd hebben om mee te doen. “Over het algemeen zien telers de mogelijkheid om te besparen op kunstmest. Er is echt wel interesse om het gericht te gaan doen.” Stany ziet in elke groep nog wel ruimte om nog enkele landbouwers extra toe te laten. “Het is de bedoeling om vers bloed te krijgen of zelfs nieuwe groepen op te richten. Wie interesse heeft, mag mij contacteren of iemand van de andere proefcentra die betrokken is bij de B3W-werking.”

Uitdagingen

Een bijzondere uitdaging vormen aardappelen na gescheurd grasland. “Het is niet de beste optie, maar in de praktijk komt dat toch geregeld voor. We raden aan om dan vroeg genoeg te scheuren, zodat de mineralisatie al op gang kan komen en om niet te bemesten. Dan nemen we een bemestingsstaal zes weken na het planten en beslissen we of en hoeveel bijbemesting er nodig is. We hadden dit jaar zelfs een perceel dat een goede opbrengst leverde zonder basis- en bijbemesting. Uiteraard willen we die proef herhalen. We zijn nieuwsgierig wat dit geeft in andere weersomstandigheden. De landbouwers stellen zich enorm kritisch op over niet bemesten. We kunnen ze geen ongelijk geven. Uiteindelijk heeft aardappelen telen een economische finaliteit.”

De landbouwers komen ook met

ideeën. Ze zijn bijvoorbeeld nieuwsgierig naar het effect van startmeststoffen, zoals mycofertil, granuroot en andere granulaten, op de beginontwikkeling en de nutriëntenbenutting van het gewas. Het onderzoek van PCA kan de B3W-activiteiten verder stofferen. “We kunnen zeker nog meer te weten komen over bijbemestingsystemen. We denken ook aan een combinatie van gewas- en bodemanalyse, om de bijbemestingsbehoefte van het gewas beter in te schatten en sneller advies te kunnen geven.” Samen met PCG, de Hooibeekhoeve en de Bodemkundige Dienst heeft PCA een Vlaio-traject gestart rond de effecten van bodembewerkingen op de mineralisatie. “Dat gaat zowel over ploegen, schoffelen als rooien. We willen de mineralisatietriggers beter leren inschatten. Het kan nuttig zijn om de bewerking wat uit te stellen, ten einde een stikstofboost te voorkomen.” ■

i Je kan Stany Vandermoere contacteren via 09 381 86 92 of stany@proefcentrum-kruishoutem.be.

Dienstverlening B3W

B3W is de roepnaam van de Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit. Deze dienst werkt onder de vlag van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), maar de mensen in het veld zijn medewerkers van een van de dertien praktijkcentra voor land- en tuinbouw, die partner zijn in dit project. Met een gespecialiseerde dienstverlening wil B3W land- en tuinbouwers ondersteunen in een duurzaam nutriënten- en bodembeheer op hun bedrijf.

i www.b3w.vlaanderen.be